

УДК 378:636.611

Присяжнюк В.Я., к.вет.н., доцент ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького*

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ З АНАТОМІЇ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН

Представлено навчально-методичні розробки з інтенсифікації навчального процесу і самостійного вивчення студентами окремих тем навчальної дисципліни-анатомії свійських тварин.

Ключові слова: навчання, освіта, модуль, самостійна робота, студенти, анатомія, препарати, тема, навчальний процес, розділ, контроль, якість, знання.

Анатомія свійських тварин є однією з фундаментальних дисциплін, важливість якої при підготовці фахівців ветеринарної медицини не викликає сумнівів ні в кого. Вона є науковою основою всіх параклінічних і клінічних навчальних дисциплін, таких як нормальна і патологічна фізіологія, патологічна анатомія, гігієна, ветеринарно-санітарна експертиза і санітарія, фармакологія і токсикологія, клінічна діагностика і терапія, акушерство і біотехнологія, паразитологія та іхтіопатологія, епізоотологія, хірургія.

Анатомія складається з таких розділів: остеологія, синдесмологія, міологія, дерматологія, спланхнологія, ангіологія, неврологія. Формування індивідуального навчального плану студента з анатомії свійських тварин здійснюється на основі переліку змістових модулів, сформованих у кредити з погляду на структурно – логічну схему підготовки фахівців з спеціальності «Ветеринарна медицина» з урахуванням міжпредметних зв'язків і вагомості навчальної дисципліни.

Навчальна програма з анатомії свійських тварин передбачає регулярне проведення лекційних і практичних занять, консультацій, навчальної практики і контрольних заходів. Успішне виконання студентом завдань поточного і підсумкового контролю у певні терміни дає семестрову оцінку якості знань і умінь студента.

Самостійне вивчення студентами матеріалу окремих розділів анатомії свійських тварин є складовою частиною навчальної програми дисципліни і спрямоване на зменшення аудиторного навантаження студентів. Це дає змогу більш широко ознайомитися студентам із сучасною фаховою літературою і науковими розробками з окремих питань, що дає можливість у порівняльному аспекті оцінити наукові здобутки вчених та фахівців.

Планомірна та систематична і послідовна робота студентів над сучасними джерелами наукової інформації сприятиме покращенню аналітичного мислення

і об'єктивної оцінки отриманої науково – популярної інформації, що, в кінцевому результаті впливатиме на вироблення потреби до самонавчання і вдосконалення професійних знань впродовж всього життя (1).

Сучасні підходи і методи вдосконалення навчального процесу у вищих навчальних закладах України в контексті Болонського процесу вимагають поєднання аудиторного і самостійного вивчення навчальних предметів під безпосереднім керівництвом викладача. Виконання студентами програм навчальних дисциплін потребує підбору та створення відповідних джерел інформації. Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально – методичних засобів, до яких відносяться підручники, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій, унаочнення, технічні засоби навчання, наукова періодична і фахова монографічна література. Вони дають змогу студентам продуктивно працювати над темами, винесеними на самостійне опрацювання, а викладачу здійснювати методичну допомогу і контроль за ходом і якістю опрацювання цього матеріалу (2,3).

Перелік тем для самостійного опрацювання наведено у логічній послідовності до типової і робочої програм навчальної дисципліни та структурно – логічного зв'язку між окремими розділами дисципліни згідно навчального плану. Кожна тема включає чітко визначену мету і завдання, контрольні питання, відповіді на які студент може дати лише після самостійного опрацювання рекомендованої літератури та короткого конспектування вивченого матеріалу.

Навчально – методична література допомагає студентам опрацювати самостійно матеріал з різних джерел літератури, сконцентрувати увагу на особистому осмисленні прочитаного матеріалу та його власної оцінки. При самостійному вивченні окремих тем навчальної дисципліни студенти аналізують рівень його засвоєння шляхом відповідей на контрольні запитання, які передбачені в кінці кожної теми, де також вказано джерела літератури.

Організаційні засади педагогічного процесу, що забезпечують умови перетворення студента з суб'єкта на об'єкт навчання передбачають не тільки збільшення обсягу самостійної роботи, але й методичне забезпечення цієї роботи. За кредитно - модульної системи навчання доцільно використовувати замість підручників невеликі за обсягом навчально-методичні посібники, що містять стислі тексти, питання та завдання для самоконтролю, завдання для самостійної роботи тощо [4].

Останнім часом, у зв'язку із зменшенням аудиторного навантаження набуває особливого значення самостійна робота студентів як основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у позааудиторний час.

Самостійна робота студентів повинна забезпечуватися відповідною системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, методичні рекомендації, конспект лекцій, фахова та наукова монографічна та методична література. Ефективність самостійної роботи студентів значною

мірою залежить від організаційно-методичних заходів за місцем навчання і проживання студентів, відповідної матеріально-технічної бази кафедри (5).

При вивченні навчальної дисципліни «Анатомія свійських тварин» студентам необхідно засвоїти будову і особливості органів і систем організмів тварин різних видів, що складає основу подальшого успішного вивчення клінічних і спеціальних дисциплін та формування фахівців ветеринарної медицини.

Ці принципи було використано під час розробки методичних рекомендацій з кожного модуля. Вони містять у своїй структурі: теоретичні відомості, завдання для самостійної роботи, питання для самоконтролю знань студентів, рекомендовану літературу.

У зв'язку із впровадженням на факультеті ветеринарної медицини, починаючи з 2006-2007 навчального року, кредитно-модульної системи організації навчального процесу, викладачами кафедри анатомії с/г тварин розроблені методичні рекомендації, що окреслюють обсяги робіт із навчальної дисципліни в кожному семестрі та умови рейтингового оцінювання знань студентів.

На першому занятті кожного семестру передбачено ознайомлення і доведення до відома студентів певної системи організаційних заходів, що включає такі основні моменти:

1. Ознайомлення студентів з методикою вивчення навчального предмета і принципами організації самопідготовки в позааудиторний час.

2. Організація викладачами кафедри щоденних консультацій та надання методичної допомоги при вивченні окремих тем.

3. Використання анатомічного музею у навчальному процесі.

4. Обладнання тематичних навчальних кімнат анатомічними препаратами, унаочненням і пояснюючими текстами до кожного з них.

Тестові питання, що виносяться на підсумковий контроль складаються з тестових питань усіх модулів, вивчення яких передбачено в поточному семестрі. Важливе значення у засвоєнні студентами навчального матеріалу з анатомії тварин має принцип наступності і почерговості в роботі по закріпленню знань, отриманих на теоретичних і лабораторних заняттях, а також під час самостійної роботи.

Отже, правильна організація самостійної підготовки студентів є важливим чинником підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу, самонавчання і самоконтролю знань студентів, що, в кінцевому результаті, забезпечує підвищення якості підготовки фахівців ветеринарної медицини.

Досвід впровадження кредитно-модульної системи навчання і рейтингової системи оцінювання знань студентів на кафедрі анатомії с/г тварин дозволяє зробити такі **висновки**:

1. Впровадження кредитно-модульної системи навчання забезпечує більш системне та усвідомлене засвоєння знань студентами.

2. Впровадження рейтингової системи оцінювання знань сприяє формуванню позитивної мотивації до навчання у студентів для досягнення високої якості освіти.

3. Забезпечення самостійної роботи студентів методичними матеріалами, в яких містяться завдання для самостійної роботи, питання для самоконтролю, критерії оцінювання знань, навчальна інформація, необхідна основна і додаткова література забезпечує більш якісну підготовку фахівців ветеринарної медицини.

4. Перехід від лекційно-інформативної методики викладання до самостійно-консультативної вимагає відповідних коректив у формуванні індивідуальних планів.

5. Втілення у навчальний процес сучасних технологій і забезпечення ефективності самостійної та індивідуальної роботи студентів вимагає покращення матеріальної бази кафедри.

Література:

1. Бабенко Д.В. Щодо євроінтеграції вищої освіти // Бабенко Д.В., Давиденко В.М. Наука і методика. – 2006. – №6. – С. 7-13.

2. Бондар В.І. Теорія і практика модульного навчання у вищих закладах освіти // Освіта і управління. – 1999. – №1. – Т. 3. – С. 19-40.

3. Бернштейн Л.Ю. Суть та етапи впровадження принципів Болонського процесу у вищих навчальних закладах сучасної України. // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21 квітня 2005 р. – К.: НАУ, 2005. – Ч.1 – С. 28-34.

4. Професійна освіта: Словник / Уклад.: С.І. Гончаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 380 с.

5. Пастушенко С.І. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кредитно – модульною системою навчання // Пастушенко С.І., Горбунова К.М. Наука і методика. – 2006, № 6. – С. 38-41.

Summary

Prysyazhnyuk V.Ya., kandidat of sciens veterinary, docent
Lviv national university of veterinary medicine and biotechnologies named after S.Z. Gzhyskyi/

The article lights the problem of the methodical providing of independent work of students on condition of the use of the credit-module departmental teaching, and ways of its decision, which are offered on the example of one of normative disciplines.